

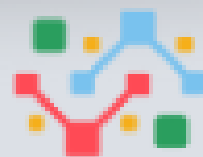
cybergia.pl

Aileron

Czym jest dezinformacja?

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA

cybergia.pl

#dezinformacja

cybergia.pl

Naucz się odróżniać fakty od manipulacji.
Zostań świadomym odbiorcą informacji

- manipulacja
- zniekształcenie faktów
- ukryty cel
- szerzenie nieprawdziwych informacji
- wpływ na opinię publiczną

Czym jest dezinformacja?

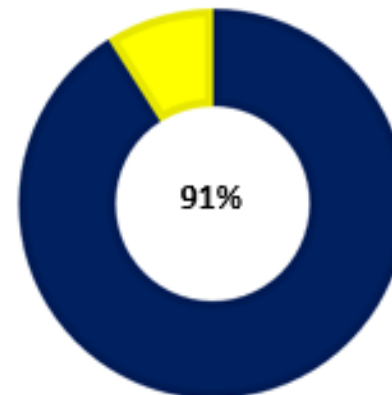
Dezinformacja to więcej niż zwykłe kłamstwo. Jest to zorganizowany system rozpowszechniania fałszywych lub zmanipulowanych informacji, mający na celu osiągnięcie korzyści politycznych lub ekonomicznych, który jednocześnie może wyrządzić szkody społeczne. Osoby odpowiedzialne za dezinformację często starają się pozostać anonimowe, co sprawia, że zwalczanie tego zjawiska jest wyjątkowo trudne.

Dezinformacja bywa też nazywana „czarną propagandą” z powodu swoich ukrytych intencji i zwodniczego charakteru. Często odnosi się do rzeczywistych faktów, ale przedstawia je w taki sposób, że tracą one swoje prawdziwe znaczenie lub są mieszane z fałszywymi danymi, co ma na celu wprowadzenie odbiorców w błąd.

Unia Europejska określa dezinformację jako informacje celowo tworzone i rozpowszechniane w celu uzyskania zysku lub wprowadzenia ludzi w błąd, co może prowadzić do poważnych szkód społecznych. Kampanie dezinformacyjne są uznawane za hybrydowe zagrożenie dla międzynarodowego bezpieczeństwa, ponieważ mogą generować niepewność, nienawiść i destabilizować demokrację.

W mediach pojęcie „fake news”, czyli fałszywych wiadomości, często pojawia się jako narzędzie dezinformacji. Fałszywe wiadomości mogą być mylone z niezamierzonymi błędami (*misinformation*) lub prawdziwymi informacjami używanymi w złym celu (*malinformation*). Jednakże fake newsy są celowo fałszywe i mają na celu wyrządzenie szkód.

Dezinformacja nie zawsze jest łatwa do rozpoznania, ponieważ może zawierać treści prawdziwe. Dlatego tak ważne jest, by zawsze dokładnie weryfikować informacje, zwłaszcza treści, które wydają się podejrzane lub wywołują silne emocje.

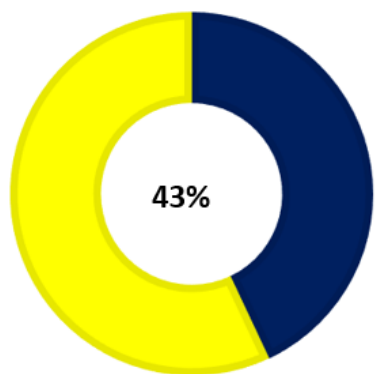

9 na 10 Polaków
powieliło minimum
jedną fałszywą
informacją w social
mediach

Źródło: Raport Dezinformacja oczami Polaków 2024
<https://digitalpoland.org/publikacje/pobierz?id=70f40c4e-3fe1-4abd-9a32-02a26c324f18>

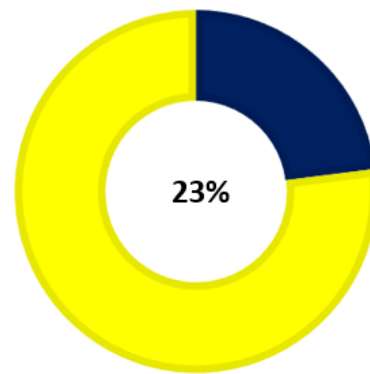
Badanie dotyczące dezinformacji w Polsce pokazuje, jak szeroko zakorzenione są fałszywe przekonania w różnych obszarach, takich jak energetyka, zdrowie i polityka. Wyniki, prezentowane na wykresach, wskazują średni odsetek osób, które zgadzają się z co najmniej jednym fałszywym stwierdzeniem z danego obszaru. Dane te świadczą o znaczącym wpływie, jaki dezinformacja może mieć na opinie publiczną, kształtując przekonania społeczne na temat kluczowych kwestii.

Energetyka:

50% – Samochody elektryczne palą się częściej niż samochody spalinowe
47% – Elektrownia jądrowa zawsze stwarza zagrożenie dla okolicznych mieszkańców

Polityka:

38% – Polska utraciła swoją suwerenność i jest kontrolowana przez Unię Europejską
32% – Feminizm i LGBT to ideologie, których celem jest narzucenie większości Polakom innego stylu życia.

Źródło: Raport Dezinformacja oczami Polaków 2024
<https://digitalpoland.org/publikacje/pobierz?id=70f40c4e-3fe1-4abd-9a32-02a26c324f18>

W dzisiejszym świecie, gdzie media cyfrowe otaczają nas z każdej strony, zdolność do rozpoznawania dezinformacji jest bardziej istotna niż kiedykolwiek. Dezinformacja nie ogranicza się tylko do fałszywych wiadomości, ale obejmuje również celowe manipulacje, które mogą wprowadzać odbiorców w błąd i prowadzić do poważnych konsekwencji społecznych oraz politycznych.

Rozpoznanie dezinformacji wymaga nie tylko analizy źródeł informacji, ale także zrozumienia kontekstu, w jakim informacje są prezentowane. Ważne jest, aby zwrócić uwagę na to, czy dane informacje są wspierane przez inne, wiarygodne źródła oraz czy nie są one naszpikowane emocjonalnie naładowanymi słowami, które mogą wpływać na percepcję.

Aby skutecznie walczyć z dezinformacją, kluczowe jest rozwijanie krytycznego myślenia oraz zachowanie sceptycyzmu wobec treści, które wydają się być nieprawdziwe lub nadmiernie sensacyjne.

DEZINFORMACJA

1 Co jest prawdą?

Informacje są celowo zniekształcane, aby wprowadzić w błąd, mieszając elementy prawdziwe z fałszywymi.

Czy ta informacja zawiera dane, które mogą być zniekształcone lub przedstawione w sposób wybiórczy? Czy mogę znaleźć inne źródła, które mówią coś innego?

2 Dla kogo jest to ważne?

Dezinformacja często dotyczy spraw istotnych dla opinii publicznej i pojawia się na czołówkach wiadomości, co może wywoływać silne emocje lub kontrowersje, mając na celu eskalację konfliktów lub wpływanie na opinię publiczną

Czy ta informacja dotyczy aktualnej i kontrowersyjnej kwestii społecznej lub politycznej? Czy sposób jej prezentacji może przyczynić się do zaostrzenia napięć lub konfliktów?

3 Jak się rozprzestrzenia?

Informacja jest rozpowszechniana przez różnorodne kanały medialne, takie jak media masowe i social media, aby dotrzeć do jak największej liczby odbiorców.

Czy sposób, w jaki ta informacja jest rozpowszechniana, wydaje się być niezwykle skoordynowany lub sztucznie napędzany? Czy zauważyłem podobne wiadomości pojawiające się w wielu miejscach jednocześnie?

4 Kto za tym stoi?

Tożsamość twórców dezinformacji jest często ukryta. Fałszywe informacje mogą pochodzić z niewiarygodnych źródeł lub anonimowych autorów, co utrudnia weryfikację informacji i identyfikację motywów.

Czy mogę łatwo zidentyfikować, kto jest źródłem tej informacji? Czy istnieje jasny i przejrzysty zapis o autorze lub organizacji odpowiedzialnej za tę treść?